

Department of
Education

Public education
A world of opportunities

ካብ መወ.ዓለ. ህፃናት ክሳብ 2 ዓመት

ኣብ ገዛ

STEM

ምፍታሽ፡

ሳይንስ፣ ቴክኖሎጂ፣ ኢንጂነሪንግን ሒሳብን

ወለዲ ናይ ደቆም ምምሃርን
ዕብዮትን ንክሕግዩ ተግባራትን
ሓሳባትን

አብ ውሽጢ እንታይ አሎ

ቆልዑት ብተፈጥረኦም ግዱሳት እዮም	1
STEM እንታይ እዩ	2
ፀዋታ ንምምሃር መስረታዊ እዩ	3
መዘናግዲ ሳንዱቅ መፃወቲ-አቁሑ	4
አብ ክሸነ ውሽጢ	5
ንምሕተት ክእለታት	7
ብምንባብ ምምሃር	7
አብ ዝናባማ መዓልቲታት	8
አቁሑታትካ ምእካብ	9
ዓቢይቲ ናይ-ደገ ገዛ	10
ብምሸት	12
አብ ደንደስ ባሕሪ	13
አብቲ ፓርክ	13
ዓፍራ ምንፋር	14
አብ ሰብነት መሕጸቢ ግዘ ፀወታ	15
ደጊምካ ሕሰብ፣ ምቕናስ፣ ደጊምካ ምስራሕ፣ ደጊምካ ተጠቐም	16

አርእስቲ፡ አብ ገዛ ቀንዲ መስመር ምፍታሽ፡
ሳይነስ፣ ቲክኖሎጂ፣ ኢንጂነሪንግን ሒሳብን

SCIS ቁፅሪ፡ 1831078
ISBN፡ 978-0-7307-4608-9

© ናይ ትምህርቲ መምርሒ ፣ ምዕራባዊ
አውስትራሊያ 2017

እዚ ጽሑፍ ሕትመት ብትካለት ትምህርቲ
ንግዳዊ ንዝኾኑ ፅላማታት ብሙሉእ ኮነ
ብክፋል ብናጻ ክቅዳሕ ይኽእል እዩ።

እዚ ጽሑፍ ሓበሬታ ብዝምቐው ኣማራጺ
ፎርማት እንትሕተት ክቀርብ ይኽእል እዩ

ናይ ትምህርቲ መምርሒ
ኣድራሻ፡ 151 Royal Street
East Perth WA 6004
ስልክ፡ 9264 4111
ዌብ ሳይቲ/W፡ education.wa.edu.au

ቆልዑት ብተ ፈጥረኦም ግዲሳት እዮም

ምፅዋት፣ ምፍታሽን ብዙሕ ሕቶታት
ምሕታትን - ብኸምዚ እዮም ህፃናት
ብዛዕብ እዮም፣ ብዛዕባ ካልኦትን ብዛዕባ
ኸባቢኦም ክግንዘቡ ዝኸእሉ

እዚ መፅሓፍ ኣብ ቀንዲ መስመር
ምምሃርን ዕቤትን ንምሕጋዝ
ዘኸእሉ ኣብ ገዛ ምስ ደቅኻ
ክትገብርዎ ትኸእል ብዙሓት
ምንቅስቃሳት ኣለዎ (ሳይነስ፣
ቴክኖሎጂ፣ ኢንጂነሪንግን
ሒሳብን)

STEM እንታይ እዩ

STEM ማለት አብ ዙርያ ሳይንስ፣ ቴክኖሎጂ፣ ኢንጂነሪንግን ሒሳብን ዘወሓኡ ናይ ትምህርቲና ምዕባሉን ክይዲ እዩ።

STEM ህፃውንቲ ዝመሃርዎ፣

- ሕቶታት ምሕታት
- ሓቢርካ ምስራሕ
- ንፈጠራ ምሕሳብ
- ጸገማት ምፍታሕ
- ምፍታሽ
- ሓሲብካሉ ንዝመጽእ ሓደጋታት ምውሰድ
- ንመፍትሒታት ምፍታሽ
- ነገራት ንምሥራሕ ሓደሽቲ መንገዲታት ምፍጣር

ከም ናይ ውላድካ ናይ መጀመርያ መምህር መጠን፣ ካብ ውልዕነት ጀሚሩ ናይ ቀንዲ መስመር ክእለቶም ክትሃንፀሎም ትክእል፤ እዚ ድማ ንቀፃሊ ትምህርቶም ጥንኩር መሰረት ይፈጥር ህፃውንቲ ንክፃወቱ፣ ክፍትሹን ክመራመሩን ብምትብባዕ፣ አብ ምምሃር ንቁሓት ተሳተፍቲ ንክኾኑ ትሕግዞም ኢኻ

ምስ ዝማዕበለ ቴክኖሎጂ፣
65% ቀዳማይ ብርኪ ቤት
ትምህርቲ ዝተምሃሩ ህፃውንቲ
ክሳብ ሕዚ ገና አብ ዘይተፈጠሩ
ስራሕቲ ናይ ምስራሕ ዕድል
አለዎም

ፀዋታ ንምምሃር መስረታዊ እዩ

ፀዋታ መዘናግዲን ንናይ ህፃናት ትምህርቲን ዕብዮትን ሓጺ ሓጺ እዩ

ብፀዋታ፣ ህፃውንቲ፡

- ምስ ዝሰርሕዎ ድልዮትን ምትእስሳርን ኣለውዎ
- ካልኦት ብምቅዳሕ ተምሃር
- ድልዮቶም ንምእላሽን ንባዕላቶም ሕቶታት ንምምላስን ነፃነት ኣለዎም
- ብናህቶም ፍጥነት ተምሃር
- ምስ ዓበይትን ካል ኦት ህፃናትን ንምዝርራብን ንምቅርራብን ተምሃር
- ግምታዊነቶም ኣዕብዮ
- ህንፀት ፅገና

ኣብ ገዛ፣ ኣብ ደገን ኣብ ሕብረተሰብን ብዛዕባ STEM ንምምሃር ብዙሕ ዕድላት ኣለው፣ ካብ ኩሉ ብዝበለፀ፣ ነፃ እዮም

ምምርሳሕ ፅቡቅ እዩ!
ናይ ምፅዋትን ምምሃርን ሓጺዚ ክፍለ እዩ -
ድሕሪኡ ምፅራግ እዉን

እንታይ ክገብር ይኽእል?

- ናይ ዉላድካ ግዳስነትን ፈጠራን ኣማዕብሎን ኣኽብርን
- ዉላድካ ብናይ ባዕሎም ፍጥነት ንክመርመሩን ንክመሃሩን ፍቀደሎም
- ዉላድካ ዘቅርቦም መልሲታት ተቀበሎም - ንባዕላቶም ፍፁም ትኽክለኛ ስምዒት ስለዝህቦም
- ብዙሓት ሕቶታት ሕተት ሕቶታት ዉላድካ እቲ ስራሕ ንክርድኦ ይሕግዝ እዩ

ደቅኻ ምስ ባዕላቶም ምስ ካል ኦትን ንክፃወቱ ዕድል ሃቦም - እዚ ናይ ዓርሰ-እምነቶምን ተለማማዳይነቶም ክእለታት ይሃንዖ እዩ

መዛናግዲ ሳንዱቅ መፃወቲ-አቁሐ

ዕድሜ

- ውላድካ አብቲ ባንቡላ ሳንዱቅ አቅሑት ንክመርጽ ማለት ብመጠን ዓቀን፤ ቅርፂ፤ ሕብሪ፤ መልክዕ፤ ክብደት፤ ዓይነት አቅሑን ጥቅሚ ስርዓዮም
- ክልተ ባንቡላ መፃወቲ-አቁሐ ውሰድ እሞ እቲ ዝኸበደ ገምት እቶም ባንቡላታት መፃወቲ-አቁሐ አብ ሕድሕድ አስዳዉካ ብምሓዝ ተገንዘብ ክብደት ንክተወዳድር ሚዛን ተጠቀም
- አብ ከም ዝተፈላልዩ ፀፍሒታት መኻይን፤ አእማንን ኳዓሳሱን ብኸንደይ ፍጥነት ከምዝኸዱ ተመልከት እቲ ፀፍሒ ብምቅይያር ናይቶም ነገራት ፍጥነት ብኸንደይ ከምዝቅየር ተመልከት

አብ ሕድሕድ ጫፍ ብፕላስቲክ ሻንጣ ብምእሳር ሚዛናዊ መለክዒ ምፍጣር። እቲ መስቀለ ክዳን አብ መንጎ ክልቲ ኦም ወምበራት አብ ዝተዘርገሐ ዕንፅይቱ ምንጥልጣል። አብ ሕድሕድ ሻንጣ አቅሑት አቀምጥ ውላድካ ክበድቲን ፎክስቲን አቁሑት እንትውሰኽ እንታይ ከምዝፍጠር ተመልከት።

ኣብ ክሸነ ውሽጢ

- ምግብ-ንምስራሕ ዝተፈላለዩ ደረጃታት ከምዘለዎ ንወ.ልድካ ኣርእዮ፤ እዚ ውን ነቲ መምርሒ ምድላው ምግብ ምንባብ፤ እቶም መስራቲ መግቢታት ምልካዕን በቲ ኦቨን ወይኻዓ ስቶቭ ጌርካ ክበስል ምግባር።
- ምግብ ክትሰርሕ ከለኻ እንታይ ትገብር ከምዘለኻ ንወ.ልድካ ግለፅሉ ከም በዓል ብዙሕ፤ ውሕድ፤ ፎኪስ፤ ከቢድ፤ ዝመኽኽ፤ ሓረፍ፤ ትኩስ፤ ዝሒል፤ ዝሓቅቅን ዝቅመጥን ዘኣመስሉ ቃላት ምጥቓም
- ናይቶም ዓይነታት ስም ምግላጽ ነቶም ነገራት ክተሓዋወስ እንከሎ እንታይ ከምዝፍጠር ወ.ልድካ ክግምት ከምዘለዎ ምግባር።
- እቶም ዓይነታት ኣጫንዎም ጠዓሞም (ወ.ልድካ ነቶም ቅመማት ናይቲ ፀብሒ ኣካላት ንክጥዕሞም ትገብር ድሕንነቶም ምስ ኣረጋገፅካ ጥራይ እዩ)
- ነቶም ምግብ ኣካላት ክተብስሎም እንከለኻ ብኸመይ ከምዝቀያየሩ ንወ.ልድኻ ኣዘራርብ።

ጀላታ

- ወ.ልድካ ቅድሚኛ ድሕረን ማይ ምወሳኽካ ናይቲ ጀላታ መልክዕ ዝምልከት ንክገልጽ ግበር (ካብ ደረት-ነገር ናብ ፈሳሲ)
- እቲ ጀላታ ኣብ ፍሪጅ ምስ ኣቐመጥካዮ ወ.ልድካ በቢ ፍርቂ ሰዓት ንክርእዮን ከመይ ከምዝቅየር ንክሃረብ ግበር
- እቲ ጀላታ ካብ ፍሪጅ እንትወፅእ እንታይ ከምዝኸውን ሕተት ፈትጥ!

አብ ክሸነ (ዝቅፅል)

ብቢሒቅ ተፃውት

- ክንደይ ቅርጺታትን መስርዕን ብሓባር ከምትፈጥር ከምትክእል ምርእይ።
- መስረታዊ ዘይቲ፣ መንፀባረቂን ሒፃን ናብቲ መፃወኢ ቢሒቅ ብምወሳኽ መልክዕን ጨናን ምቕድር።

ናይ ክሸነ ኣቕሑት

- ዝተፈላለዩ ናይ ክሸነ ኣቕሑት ብከመይ ከም ዝሰርሑ ተገንዘብ፣ ከም ባዓል ፀፊጅ ማንኻን ናይ ኣይስ ክሬም ማንኻን
- ናይቲ ማንኻ ክልቲኡ ገፅ ነፀብራቅ ተመልከት ሕተትሕድሕድ ገጽ ንምታይ ተፈልዩ ከምኡ'ውን ኣይኑ ገፅ እዩ ምስ መስትዶት ዝመሳሰል
- ውላድኻ ንእሽተይ፣ ዓብዪ፣ ፎኪስን ከቢድን ኣቑሑት በመልዓሊ-ጌሩ ንክልዕል ግበር።

ዕዮ

ምስ ውሉድኻ ስቶሽ ስራሕ ብዛዕባ እቶም ትደልዩም ክፍለታት ተዛረብ፣ ንኣብነት ኦሽን፣ ሞሞቂ-መዝሓሊ፣ ሰዊችን መቃፅሊን ከም ሳንዱቅ፣ ጨፍ ጥርሙዝን ባኮን ዝመሰሉ ክፍለታት ንምፍጣር ቁሳት ምእኻብ። ስቶሽ ክትሰርሕ ከለኻ እቶም ዝተፈላለዩ ክፍለታት ናበይ ከምዝኸዱን ብኸመይ ከምዝተሓሓዙን ተዛረብ ብድሕሪኡ'ድማ ነቲ ስቶሽ ቐለም ምልኻይ!

ንምሕተት ክኣለታት

ኣብ ክንዲ እወ ኣይኮነን መልሲታት ምሕታት ንህፃውንቲ ሓሳባቶም ኣተሓሳስቦም ንኸስፍሑ የተባብዕ።

ሕተት	ንኣብነት
እንታይ ይገብር	ድሌት ይስምዓኻ'ይ? ዓይንኻ ዓሚትኻ እንታይ ከምዝስመዓኻ ንገረኒ። ይመስል'ይ? ሕብሪ፣ ስርርዕ፣ ዓቀን፣ ቅርፂኻ መልክዕኻ ኣነፃፅር ይጥዕም'ይ? ቅድሚ ሕዚ ከምዚ ዓይነት ነገር ጥዲምኻ ትፈልጥ'ይ? Sይሸትት'ይ? ዝኾነ ነገር የዝኸረኸ'ይ? ድምጺ ይመስል'ይ? እዚ ድምፂ ቅድሚ ሕዚ ኣበይ ሰሚዕኻዮ ኒርኻ?
... እንተኾይኑ እንታይ ዘጋጥም ይመስለኻ	ማይ ክንወስኽሉ ዲና? መፃወቲ መንሸራተቲ ብዝገዘፈ ተመሓይሹ'ይ?
... ንምታይ ይመስለኻ?	እቲ ፅላሎት ተንቀሳቂሱ?
ብኸመይ ...	ሮቦት ይሰርሕ?
እንታይ ይፍጠር እንተድኣ	መጠን ናይቶም ዝተፈላለዩ መፃወቲ-ኣቕሑ መሸከርከሪ ቀይር?
ብኸመይ ትኽእል ,...	ዝተመዛዘነ ብሎክ ፍጠር?

ብምንባብ ምምሃር

ምስ ውልድካ፣ ኣንብብ
ግዙፍ ሽኩርቲ ዝመስል ሱር/ *The Enormous Turnip* ብኣይሪን ዬትስ ዝተጸሓፈ ምንባብ።

- ዝበለፀ ሃበሬታ ንምሃብ ምስ ውልድካ ብዛዕባ 'ገለጽቲ' ኣረፍተ ነገር ሙሉ-ኣት ሓሳባት ብምጥቓም ብዛዕባ እቲ ታሪኽ ተዛረብ፣ ንኣብነትዩ እቲ ሽጉርቲ ዓብዪ ስለዝኾነ ከቢድ እዩ.
- እቲ ሽጉርቲ ንምቁራፅ ዘኽእሉ ካልሓት መገዲታት ተዛረብ፣ ከም በዓል ናብ ኣናእሸቲ ክፋላት ምቕራፅ ምዝራብ።
- ኣብቲ ገዛ ነገራት ንምንቅስቃስ ብዛዕባ ዝክኣለሉ ዝተፈላለዩ መንገዲታት ተዛረብ

ምስ ውልድካ፣ ተዛረብ ብዛዕባ ብጣዕሚ ዝመጥ ሓራዛዚኖ/ *The Very Hungry Caterpillar* ብ Eric Carle ዝተጸሓፈ ምዝራብ።

- ምስ ውልድካ፣ ኣብ ኣትኽልቲ ቦታ ፅንብላሊዓት ምድላይ። እቶም ቀለማትን ስርርዕን ናይ ክንፍታታ ግለጽም
- ከም ሓራዛዚኖ ተኸደን ከም ሓራዛዚኖ ተንቀሳቀሰ። ኣብ መንበሪ-ሓራዛዚኖ ብኸመይ ከምዝነበሩን ካብቲ መንበሪ-ሓራዛዚኖ ብኸመይ ከምዝወፁን ንውላድካ ምሕታት።
- እንስሳን ሰባትን ብዛዕባ ዘለዎም ዑደት ህይወት ተዛረብ።

አብ ዝናባማ መዓልቲታት

- አብ ዝተፈላለዩ ፅፍሒታት ኮይንካ ነቲ ዝናም ኣዳምፅ። ንወላድካ ሕቶታት ሕተቶ ከም ድምፁ እንታይ ይመስል? 'ኸምኡ'ውን እንታይ ዓይነት ጨና አለዎ?
- ናይ ገዛ እንስሳን ካሎት እንስሳታትን ቀዲሞም እንታይ ይገብሩ ኔሮም? ቅድሚኒ ድሕሪኒ ዝናብ።
- ናብቲ ደመና ተመልከት ብዛዕባ መናታት ካብ ዝተፈላልዩ ቅርፂን ሕብሪን ም'ኳኖም ተዛረብ።

እቲ ዓብዪ ቤተሰብ መኽኹ

- ኩሎም ናይ ቤተሰብ ኣባላት ናይ በረድሳንዱቅ ሃቦም፤ ድሕሪኡ'ድማ ፍሪጅ ከይተጠቀሙ ምሕቃቅ ናይቲ በረድ ብኸመይ ጠጠው ከምዘብልዎ ሕተቶም። ንኣብነት ናብ ካልሲ ንኸእትውዎ ግበር፤ ወይ ብኣሉሚንየም ክጥቅልልዎ ወይድማ አብ ሓመድ ክቀብርዎ ምግባር። እቲ በረድ ንክሓቅቅ ክንደይ ጊዜ ከምዝወስደሉ መዝግብ። ሓደሓደ በረዳት ካብ ካልኦት ንምንታይ ቆልጢፎም ከምዝሓቅቁ ምዝራብ።

ዕዮ

ናይቲ ዝናብ ጨብራሕታ ኣብቲ ቃላይ ተመልከት። ወላድካ ብኣደም ናይ ማይ ጠውላሕታ ክፈጥሩ ግበር ንናትኻ ምስሊ ነፁብራቅካ ተመልከት። ኣብ ልዕሊ እቲ ቃላይ እናዘለልካ ናይ ማይ ጨብራሕታ ፍተር

አቄሑታትካ ምእካብ

- ምስ ውላድካ እቶም አቄሑታት ከምኒ ሼላት፣ አናእሽቱ አእማን፣ ቆፅሊታትን ክንቲትን ዝበሉ አክብ ኣብ ከባቢ ገዛኻ ኣብ ዝረኣይ ቦታ ግበሮም ወይኻዓ ኣብ ዝተፈለየ ቦታ አቀምጦም።
- እቶም አቄሑት ብዝተፈላልዩ ጎጅሎም ንኣብነት ብሕብሪ፣ ዓቕን፣ ፅዕቀት፣ ቅርፂን ጎናዊ ብዝሓትን። ሕድሕድ ጉጅለ ብኸመይ ከምዝመሳሰልን ከምዝፈላለን ምስ ውላድካ ተዛረብ። ከም በዓል መስመር፣ ክቢ፣ ትርቢዒት፣ ሰለስተ-መአዝንን ራክታንግልን ዝብሉ ቃላት ተጠቀም። ንዝተደጋገሙ መስርዓትን ፍሉፆት ዲዛይንን ኣልሸ።
- ሕድሕድ ኣቕሓ ብመግዘፊ መነፀር መርምሮ ወይ ድማ ብሞባይል ሰልክኻ ፎቶ ኣልዒልካ ባቲ ሰክሪን ኣግዝፎ

እቲ ስራሕ እናሰራሕኻ ብዙሕ ፎቶታት ኣልዕል። ናይቶም ፎቶታት ምስሊ ንምቅያር ናይ ሞባይል ኣፕሊኬሽን ተጠቀም። እዚ ንናይ ውላድካ ዲጂታል ክእለት የማዕብል።

ዓባይቲ ናይ-ደገ ገዛ

ዕዮ

ገ

- ወላድካ ናይ ቐደም ናይ ክሸነ ማንካታት ከምኒ መፅፈኛ፣ መንቀርቀር፣ ሸሓነን ጃግን ተጠቂሙ ንክኹዕትን ምስ ማይ፣ ሉዓን ጭቃን ንክፃወት ምግባር።
- ማይ ካበይ ከምዝመጸን ናበይ ከምዝኸይድን ተዛረብ። ወላድካ ማይ ኣብቲ ፀፍሒ ንክቀብእ ወይ ክንፅፅ ብምግባር እቶም ሃሳባት ሞክሮም፣ እንታይ ከምዝፍጠር ተመልከት። እዚ ሰራሕ ክዳውንቲ እንትሕፀቡ ከመይ ከምዝነቕጹ ብምዝርራብ ኣስፍሃዮ።
- ዝተሰንጠቀ ጋዜጣ ናብ ዓብይ ጃር ኣእትው ድሕሪኡ ማይ ግበረሉ ብቀሊሉ ክረክ ምእንቲ ናብቲ ጃር ክሳብ ፍርቁ ዝትወሰነ ዘርኢ ናይ ዓተር ድፋኣሉ እቲ ጃር ኣብ ሙወቕን ፎርኪስን ቦታ ኣቀምጢ ድሕሪኡ እቲ ወረቀት ኣርሒስካ ሓዞ ኣብ ሰሙን እንታይ ከምዝፍጠር ተመልከት (እስቲ ሱር ንታሕቲ እቲ ካሊእ ኣካል ንላዕሊ ይቦቅሉ)

ምስ ወላድካ ብመግዘፊ መነፀር ጌርካ ንእሽተይ መሬት ኣተሓላልሽ ሕቶታት ሕተት ክንደይ ነፍሳት ትርኢ ኣለኻ? ኣብ ሓደ ነፍሳት ተመሲጥካ እንታይ ይገብር ከምዘሎ ተመልከት ናበይ ከምዝኸይድ ዘሎ ተኸተሎ

L

መፃወቲ ገደና

- ናይ ኣሕምልቲን ዕምበባን ዘርኢ ከሙ ወ.ን ኣናእሽቱ ኣትክልቱ ምስ ወላድካ ኮይንካ ትኸል፣ ብጊዜ ከመይ ከምዝፃብዩ ተመልከት ፎቶ እንስኣልካ እቲ ለውጢ መዝግብ ብዛዕባ እቲ ለውጢ ብሓደ ተዛረብ
- ኣብ ዝተፈላለዩ ቦታ እናተኸልካ ብኸመይ ተፈላልዮም ከምዝፃብዩ ተመልከት (ፀሓይ ብርሃን፣ ዓይነታት ሓመድ፣ መቀመጢ ተኸሊን መቀመጢ ተኸልታትን) እቲ ኣፈላልዮምን እቲ ዝበለፀገን ተመያዩጠሉ

ብምሽት

- ምስወላድካ ምሽት ነቲ ደገ ብላምባዲናንብዘይላምባዲናንተመልከቶ - ሕቶታት ምሕታት ከም እንታይ ይረአየካ አሎ? ከምኡ'ውን እንታይ ትሰምዕ አለኻ?
- ብላምባዲና ጌርካ አብቲ መንደቅ ፅላሎት ፍጠር እቲ ላምባዲና እንትቀርብ ወይ ድማ እቲ አቅሓ ካብቲ መደቅ እንትቀርብ ኮነ እንትድሕር ፅላሎት ብኸመይ ከምዝቅየሩ ተዛረብ

ኣብ ደንደስ ባሕሪ

- ውላድካ ስምዒቶም ተጠቁሞም ናይ ኣየር ጨና፣ ማዕበል ምርኣይ፣ ኣዕዋፍ ምስማዕ፣ ናይ ባሕሪ ማይ ምጥፃምን እቲ ሑፃ ክስምዖምን ንክለልዩ ምግባር።
- ኣብ ደንደስ እቲ ማይ ጠጠው ኢልካ እቲ ማዕበል ናብ ኣእጋርካ ክበፅሕ ግበር ሕቶታት ምሕታት ከም ኣብ ትሕቲ እግርኻ እንታይ ይስምዓካ ኣሎ?

ዕዮ

ኣብ ጎኒ እቲ ባሕሪ ጉድጓድ ኳዓት እሞ እቲ ጉድጓድ ማይ ንኸመልእ ክንደይ ጊዜ ከምዝወስድ ምርኣይ። እቲ ማይ ካበይ ከምዝመፀ ተዛረብ። ኣብቲ ጉድጓድ ጠጠው ኢልካ እንታይ ከምዝፍጠር ተመልከት።

ኣብቲ ፓርክ

- እቲ ዛፍ ተመራመሮ ነቲ ጉንዲ ዛፍ ቢድካ ሞክሮን ሓዞን እቲ ቀረፋ እንታይ ከምዝመስል፣ እንታይ ስምዒት ከምዘለዎን ጨንኡን ዝምልከት ሕተት። ክንደይ ሕብሪ ከምትረክብ ተመልከት ብዛዕባ ኣብቲ ዛፍ እንታይ ከምዝነብር ተዛረብን ዝኾነ ነገር ክትረክብ እንተኽኢልካ ተመልከት።
- ዓይንኻ ዓፊንካ ዝተፈለልዩ ድምዒታት ስማዕ። እንታይ ክትስምዕ ከምእትኽእል ተዛረብ፣ ንኣብነት እተን ኣዕዋፍን እቲ ንፋስ ነቶም ኣቁፅልቲ እንተንቀሳቅሶምን። ካብቲ ፓርክ ዘለው ድምዒ ስማዕ፣ ንኣብነት መኻይንን ኣውሮፕላንን
- ኣብቲ ቦታ ጠጠው በል ኣብ ጎንኻ ብዛዕባ ዝንቀሳቀሱ ነገራት ተዛረብን ሕተትን ከምናይ ኣዕዋፍ ኣብ ላዕሊ እንትበራ፣ ኣቁፅልቲ ናብ መሬት እንትረግፉ፣ ኣኻልብ እንትጎዩን ሰባት እንትንቀሳቀሱን።

መፃወቲ ኣቕሓ

- ሸለውላጋ-መጻወቲ ርኽብ! እቲ ሸለውላጋ መፃወቲ እንታይ ከምዘሰርሖ ተዛረብ። እቲ ሸለውላጋ መፃወቲ ከመይ ናብ ብራኽ ከምዝኸይድ ግለፅ።
- ኣብቲ መንሸራተቲ ናብ ታሕቲ ተንሸራተት፣ ብኸመይን ንምታይን ኣብ ፍርቂ እቲ መንሸራተቲ ጠጠው ከምዘይትብል ተዛረብ።
- ኣብቲ መንሸራተቲ ዝኾነ ኣቕሓ ሰደድ። ብኸመይ ከምተፍጥኖን ተዘንግግን ተዛረብ።

ዓፍራ ምንፋር

- ዓፍራታት አፈንድኦ እሞ ውላድካ ገኘሙክሮምን ገኘሕዞምን ምግባር። ሕቶታት ምሕታት ከም እቲ ዓፍራ እንታይ የንፍር? ከምኡ'ውን እቲ ዓፍራ ንምታይ ይነቱግ? እቲ ዓፍራ ኣብ ኣየር ክንደይ ከምዘፀንሕ ተመልከት።
- ውላድካ ብጉቦ ኢዶምን ኣመልካቲ ኢዶምን ጌሮም ኣናእሽተይ ክቢ ገኘሰርሑን እቲ ክቢ ገኘንፍርዎን ምግባር።

ዕዮ

ብከመይ ጌርካ ዓፍራታት ትፈጥር

600ml/ጣሊ. ሊትር ናይ-ኣቕሑ-መሕፀቢ ሳሙናን 25ml ጣሊ. ሊትር ግለሰቲንን ናብ ሓደ ሊትር መቀመጢ ኣእትው እሞ ድሕሪኡ ማይ ምምላእ። ውላድካ መፅረጊ ቱቦ ተጠቂሙ ኣብቲ ኣብ ላዕሊ ዘሎ ክቢ ዙርያ ዋንድ ክሰርሕ ምግባር። ውላድካ እቲ ዙርያ ዋንድ ናብቲ ሕውሰ ዓፍራ ገኘኸጥልቆ ግበር እሞ ኣብቲ ክቢ ዙርያ ኣንፍር።

ኣብ ሰብነት መሕጸቢ ግዜ ፀወታ

- ኣብ ሰብነት መሕጸቢ ውሽጢ ምስውላድካ ኮይንካ ዝተፈላለዩ ነገራት ምቕማጥ፡፡ ውላድካ ከምዝሳፈፍ ወይኻዓ ከምዝጥሕል ዘሎ ክረኡ ምግባር፡፡ ቅድሚ ምጅማርም እንታይ ክኸውን ከምዝክእል ሕተቶም፡፡ ሓደ ሓደ ነገራት ንምንታይ ከምዝንሳፈፉ ካልኦት ድማ ንምንታይ ከምዝጥሕሉ ሕተቶም፡፡ ኣብ ልዕሊ ማይ ዝንሳፈፉ ነገራ ክጥሕሉ፣ ዝጠሓሉ ድማ ንክንሳፈፉ ምግባር፡፡
- ውላድካ እተፈላለዩ ኣቕሑ ማይ መሊኡ ከፍስሶ ምግባር፡፡ ጽፋይ ናይ ሻምፖ መትሓዚ ተጠቐምካ ማይ ምውጻእ፡፡ እቲ ብርጭቕ ማይ ሒዙን ባዶ ኾይኑን እንተሎ ጨፍጥጦ እሞ እንታይ ከምዝስመዐካ ንገርም፡፡ ኣብ ትሕትን ኣብ ልዕልን ማይ ዘሎ ብርጭቕ ጨፍጥጦ እንታይ ከምዝኮን ድማ ሕተት፡፡

መውዕዩ ሰብነት መሕጸቢ/ሻወር
እንትንቀል እንታይ ከምዝኾን
ምሕታት፡፡

ደጊምካ ሕሰብ፤ ምቕናስ፤ ደጊምካ ምስራሕ፤ ደጊምካ ተጠቆም

ደጊምካ ሕሰብ

- ውላድካ ንቤት ትምህርቲ ብመኪና ዘይኮነስ ብእግሪ ምውሳድ። ካብ ቤት ትምህርትካ ርሒካ እትነብር እንተደኣ ኾይንካ ዝተወሰነ ብመኪና ዝተፈረ ድማ ብእግሪ ምኻድ።
- ውላድካ ብባእሎም ምስ ካልኦት ክጥቀሙ ዘለዎም መንገዲ ንክሓስቡ ምትብባዕ። ዘየድልዩ ከም ጎሓፍ ናብ ጎሓፍ መጠራቕሚ ምግባርን ድሕሪ ጽዋታ ከጽርዩን ምሕባር።

ምቕናስ

- ኣብ ዘይትሰርሓሉ እዋን ኣብ ዳምጎጎ ዘለው ቁሳቕስ ብምጥፋእ ፍጆታ ኤሌክትሪክሲቲ ንምቕናስ ውላድካ ንክጥፍኦም ኣምህር። እቶም ምልክታት ንምዝካር ብሓንሳብ ግበሮም።
- ውላድካ ስኑ እንተጽሪ እንከሎ ነቲ ቧንቧ ማይ ል እጸው ምግባር።
- ንውላድካ መዐቀኒታት ማይ፣ ጋዝን ኤሌክትሪክን ኣርእዮ ምእንታን እቶም ዓቕናት ከመይ ከምዝቐጽሩ ምእንታን ክፈልጥ።
- ውላድካ ሰብነቱ/ነብሱ እንትሕፀብ መዕቐሪ ማይ ኣቕጣጥካ ዝተሞህለለ ማይ ዓቕን።

ደጊምካ ምጥቓም

- ‘ንደጊምካ ዝሰርሕ’ ምልክት ንውላድካ ኣርእዩ። ደጊምካ ዝሰርሕ ክንደየናይረብሓ ከምዘለዎ ምዝራብ።
- ብዛዕባ ደጊምካ ክሰርሑ ዝክእሉን ዘይከእሉን ቁሳቕሳት ዘቲ።

ደጊምካ ምጥቓም

- መጠቕለሊ ውረቐት፣ ካርቶናትን ካርድታን ጥበብን ስእልን ንምስራሕ ደጊምካ ተጠቐመሎም። ከም ፔንሲል ችክን ዝኣመሰሉ ቁሳቕስ ትምህርቲ ኣብ ሓደ መእከቢ ፕላስቲክ ወይ ከኣ ብርጭቕ ኣቕምጥ።
- መቐመጢ ጨማታ ተጠቐምካ መፃወቲ ኣሻንጉሊታት ንምስራሕ ፈትን።
- ናብ ሩባ ካብ ምካድ ቀዲምካ ኣብ ገዛ ዘሎ ማይ ደጊምካ ምጥቓም እትክእለሉ መንገዲ ኣልሸ።

ዕዮ

እቶም ቁሳቁስ ናብ መክከቢ ጎሓፍ ቅድሚ ዎድርባይካ ደጊምካ ክስርሑ ዝክእሉ ከይኮኑ ብዛዕባ ነብሲወክፍ እቶም ኣቅሑት ምስ ውላድካ ተዘራብ እቶም ደጊሞም ክስርሑ ዝክእሉ ቁሳቁሳት ፈሊኽ ብሓደ ግበርም

ISBN 978-0-7307-4608-9

9 780730 746089 >

©ጽድ ትምህርት መምርሒያ ምዕራባዊ ኣውሮፕራልያ

